

Any XIV

Múm 498

ARTA 10 de Juny de 1930

DEU I PATRIA

PREUS

Artà i comarca, un any	4 ptes.
A fora	id 6 •
Extranger	id 10 •

D E R E P O L I T I C A

Malgrat la profusió de manifestos polítics que hem vist sorgir de les runes morals de la Dictadura, com un clam de justícia i llibertat, una gran desorientació plana damunt la vida política espanyola. D'aquesta desorientació no se n'escapa el nostre poble, desitjós d'intervenir i de moure's pels nobles ideals de la democràcia governamental, base de la felicitat dels pobles.

Primer de tot hem de confessar que, no haguent desaparegut la Dictadura espanyola, car els fets més recents en donen mostra palesa, no hi ha hagut lloc encara a posar en pràctica íntegrament els programes dels manifestos i definicions redactades. És prohibida la propaganda política, és entorpidida l'organització dels partits, la premsa està encara amordaçada per la censura, etc., etc. I davant d'un estat així, ¿com voleu que els ambients es caldegin, les masses s'orientin i la normalitat torni?

Si els governants d'avui, com els d'ahir, van enganant el poble amb allò del comunicat oficial que invariablement diu «que la tranquil·litat és completa en tot el país», ¿com voleu que el poble resti convençut i content? Lo que tot hom agrairia és que en lloc de retrasar-ho, s'activàs rapidíssimament el retorn a la normalitat amb la propera convocatòria d'unes eleccions lo més sinceres possible. Cal dir en honor a la veritat que el poble la desitja i la vol la sinceritat en el sufragi; si acàs, és a n'els governants a qui no els hi convé,

i fan tots els possibles per adullterar-la.

També hi ha la segona part de que el poble està massa escamat de les actuacions dels polítics per a creure en llurs paraules i actituds circunstancials. L'oratori dels qui aspiren a governar és a base de trucs i frases fetes, molt boniques per a comentar-les anecdòticament, però de nul la eficàcia si no són posades a la pràctica.

No sabem qui ha dit que els homes de govern i caps de brot polítics tenen més tendència a que la massa del poble quei mig a les fosques en moltes qüestions i no tengui interès en instruir-se, que no que s'agiti i es preocupi diligentment per tal de controlar el vot de confiança que ha donat als qui regeixen els destins del poble.

Sigui qui sigui que ho hagi dit, no per això deixa d'ésser veritat. Cal acabar amb aquest indeferentisme i menyspreu que feim de les coses públiques que ens afecten directament, si no volem ésser enganats novament. Hem d'instruir-nos convenientment i vetllar a tot-hora pels interessos sagrats del poble, que són els nostres mateixos interessos.

Es així com podem comprovar les actuacions, no les paraules, dels qui han de merèixer el nostre vot, per a atorgar-els hi plena confiança si s'en fan creditors. Es així com actuarem de veritables ciutadans, conscients i rectes cumplidors dels drets i deures que ens incumbeixen.

ENDAVANT

El problema de les aigües

Ens fa l'afecte d'un carreró sense sortida aquesta qüestió que d'uns quants anys ençà apasiona al poble els mesos de l'estiu quant el consum supera a la que surt de la Font de Son Calletes.

Durant aquests anys passats s'han fetes obres de sondeig per tal de trobar noves venes que fossin abastament per augmentar el caudal a fi de que el poble pogués quedar assaciat. Aquestes obres, per els datos que ens hem pogut proporcionar, no han donat el resultat que s'esperava, cosa molt natural tractant-se de cercar un tresor sota la terra.

S'han fet tres pous, tots amb resultat dubtós, perquè, se parla per els tècnics dirigents, de obrir galeries de comunicació entre aquells, les quals, se creu que augmentaràn el caudal.

Així les coses, sembla que l'Ajuntament i d'una manera particular el Sr. Bal·le, estan preocupats davant els problemes que planteja la resolució d'aquesta qüestió i a propòsit de lo que deiem sobre la *continuitat* en el nombre passat de LLEVANT algú s'ha preguntat si aquesta s'havia de tenir també present amb el problema de les aigües.

En general, creim que un Ajuntament ha d'ésser sempre continuador de les obres del anterior. ¿Que n hi ha unes de més difícils que les altres i poden canviar-se de moment les orientacions sempre que no sigui entorpir la seva marxa progressiva? Abans d'estar començades ja no es igual. Tot-hom sab que en moltes qüestions la solució és la mateixa, ara que, hi ha diferents camins i diferents apreciacions. No parlem de si n'hi ha plantejada alguna de absolutament dolenta.

En el nostre cas, no és comparable el problema de les escoles amb el de les aigües; l'un, està a punt d'ésser un fet, l'altre encara està embastat, no poguent-se dir per tant, que la solució donada per l'anterior, a les escoles, sigui dolenta; és, el manco tan bona com la que se proposa; idò bé, ¿per una qüestió d'apreciació, s'ha de perdre el temps empleat en els tra-

balls preliminars i s'ha de perdre el diners gastats amb aquests treballs? La continuïtat en aquest cas, la considerem no sols convenient, sinó també necessària per la bona marxa de l'administració municipal i el progrés del poble.

En la qüestió d'aigües, la continuïtat ha d'ésser la mateixa, es a dir, que fins que estiga resolta, els Ajuntaments han de seguir fent treballs amb un o altre sentit, però com que està en un estat molt més atrassat que la de les escoles, l'Ajuntament actual es molt lliure d'opinar i fer les obres que cregui convenient, per cercar noves aigües o explotar les ja conegudes.

El nostre parer personal és, que en la qüestió d'aigües, no hi ha res fet, més que l'instal·lació del motor a la Font de Son Calletes, que l'any passat donà un magnífic resultat.

Però és allò l'ideal? No.

El cercar aigües subterrànies està a la vista de tot hom que no és cosa fàcil, i que el fer exploracions i no trobar aquelles, no se pot considerar com a fracàs, se camina a les fosques i per lo tant és precís considerar una pèrdua de diners gastats en treballs negatius, dels quals no se pot prescindir. Ara que, d'enfocar la qüestió més o manco científicament o enfocar-la a la babal·lana, hi ha molta ventaja, sobretot baix del punt de vista de la responsabilitat; això també ho considerem elemental, i en el nostre entendre ni l'Ajuntament anterior va ésser prou acertat en les obres empreses a S'Hort de Carrossa on s'han gastat quantitats iguals a les que se plenyien gastar en un pou senyalat per altre tècnic, ni l'actual ho ha estat al acordar suspendre aquelles obres en un moment en que és cosa de poc gast l'acabar-les i poder comprovar si l'aigua és suficient o no. Amb la suspensió, tot el gast fet es perdut; acabant-les, se poden abandonar definitivament en el cas de no trobar aigua. Creim que val la pena de meditar bé aquesta resolució, la qual ens fa l'efecte d'un pla preconcebut per algú, a fi de retirar tots els projectes de l'Ajuntament anterior i això, francament, no seria estimar el poble.

Que aquestes quantitats estan mal gastades? No ens atrevirem a afirmar-ho per allò que hem dit de que davall terra no sabem lo que hi ha, però si volem expressar públicament lo que hem repetit en moltes converses i es, la nostra disconformitat en la intromissió poc delicada d'elements estranys, a l'iniciació dels treballs començats a S'Hort de Carrossa, elements que no ofereixen cap garantia d'acert.

I així les coses, parlem d'una altre preocupació «Les aigües s'han de canalitzar i per això se necessita fer un emprèstit.» No hi ha necessitat d'anar

tan envant. Se tenen aigües abundants, suficients per abastir el poble? No. Idò, no cal pensar en canalitzacions. El sacrifici seria inútil.

Hi ha aigua abundant? Desde el moment que se pugui contar amb ella el poble pot fer el sacrifici, i si no el vol fer, serà fàcil demostrar-li que no te dret a queixar-se.

Fa algun temps que parlant d'aquest asunto, algú ens feu la següent observació: Està bé que se cerqui aigua, està bé que se canalitzi i si importa se fassi un emprèstit per atendre a aquestes operacions, però no s'ha de perdre de vista que el nostre poble està acostumat a tenir l'aigua de franc i si se fa un emprèstit, serà precís limitar el nombre de fonts públiques a fi de poder treurer d'aquest servei la major suma possible a fi d'amortitzar aquest emprèstit.

L'Ajuntament anterior en una ocasió va acordar afavorir la construcció de cisternes, oferint una petita subvenció. Podria ésser solució al problema de les aigües augmentar aquella subvenció de manera que fos una llepolia el fer cisternes? La solució no és ideal, però davant la pobresa d'aigua del nostre subsol, tal vegada amb el temps, serà l'única aprofitable.

Concretant: L'Ajuntament farà bé de no descuidar el problema de les aigües, però, si els pous de S'Hort de Carrossa no en donen més, no s'ha de preocupar per la seva canalització.

Si no basta, no s'ha de preocupar tampoc d'abandonar un treball que per ésser fet a les cegues no oferia, com tots els semblants, cap garantia de seguretat.

Que s'han gastat diners? No faltaria més! Els ajuntaments com els particulars, en moltes qüestions, també han d'anar a les fosques, i si fracassen no és per falta de bona voluntat.

L. I. G. F.

NOTA.—Haguent suspès l'Ajuntament les obres i oberta una informació pública, posam les nostres columnes a la disposició dels artanencs per si tenen a be exposar els seus parers sobre qüestió tan interessant.

PREGARIA ATESA

Si en cançons sabés lloar
tot quant me fa enamorar
quin bell llibre compondria
Pot ser més fulles tendria
que gotes d'aigo la mar.

Es ma fantasia ardent
com un esperó punyent;
mes l'esperança m'es fuita
de triomfar en la gran lluita
del mot amb el pensament.

De bades veig sortir el sol

sentint cantà el rossinyol
que refilant el saluda
muda està ma llengo, muda
quan l'esperit pren el vol.

Al Cap Vermell un mati
de les Coves me esmortí
l'ampla boca tenebrosa
que s'obria monstruosa
entre penyals de rubí.

A morir hi vaig fer prim
a damunt l'imponent cim;
embadalida, sorpresa
m'embolcallà amb sa grandesa
l'estupor de lo sublim.

Guardar tan calladament
el tresor del sentiment
com egoista gelosa,
per l'ànima generosa
es, Déu immens, greu torment.

Per espaiar son amor
dau flabiol al pastor,
al poeta donau lira.
Per un'harpa d'or sospira
mon cor; donauem, Senyor.

Tan sols la faré vibrar
per vostra gloria cantar
amb el sol i les estrelles
i narrar les meravelles
que arreu vaieu escampar

damunt el terme escullit,
el paradís escondit
de la terra on vaig neixer;
son amor he sentit creixer
quan de bell nou m'ha acullit.

Si vos teniu decretat
que permanesca callat
el cor que cantar voldria;
alabada sempre sia
vostra santa Voluntat;

mes, Bon Déu, daume el conort
hi haje per bona sort
qui les glòries d'Artà diga;
gaudir de sa veu amiga
jo puga abans de la mort.

I Déu mon preg ha escoltat...
Poble meu hi has guanyat...
A descriurer ta bellesa
no alcansava ma feblesa
i En Felix ens ha enviat.

Margalida ESTELRICH

ACTIVITAT DE LA CAIXA DE PENSIONS

NOVES SUCURSALS

Les ciutats de Manacor i Lluchmajor contaràn desde el dia 22 del present mes de juny, amb una sucursal de la «Caixa de Pensions per els Vells i d'Estalvis» en cada una de dites poblacions.

Aquestes sucursals, contribuiràn poderosament a que 'ls habitants de dites ciutats s'atraquin a una Institú-

ció que ha arribat al poble per medi de sas múltiples obres culturals, benèfiques i de previsió.

Amb l'inauguració d'aquestes Sucursals, s'obri també una Biblioteca pública i gratuïta en cada una de les citades poblacions, i per aquelles dones que vulguen redimir-se pel seu propi esforç personal sense esperar l'ajuda d'altres en el cas de malaltia, també quedarà establert l'«Institut de la Dona que Traballa», qu'es un organisme d'acció femenina, nescut al abrigo de la «Caixa de Pensions» i que ja compta a Catalunya amb 23.000 associades.

DE CA NOSTRA

—Dia primer, acabaren els ferrers de ferrar a defora, tolerancia abusiva, les molesties de la qual feia molts d'anys havíem de sufrir, sobretot els qui tenen automòvils que se veien privats de passar per una pila de carrers del poble.

En quant a la circulació de cans, se compleix amb tot el seu rigor l'ordre donada per l'autoritat. La perseverancia actual es mereixadora d'elogi i per l'una i l'altre disposició rebí el Sr. Bal·le la nostra enhorabona.

Sabem que ben aviat se començaràn les obres en el camí de Son Fuia.

—Dia primer va prende possessori de la escola de nins n.º 2 vacant d'ensà de l'anada a Ciutat del mestre Ferrer, el senyor Agustí Estanyol natural d'Arbucies (Girona). Li feu l'entrega el mestre interí Rvt. Juan Sureda Pvre.

Desitjam al Sr. Estanyol que li sigui agradable la estada en la nostra vila a fi de que, amb la seva continuïtat puguin els nins de la nostra vila, treure el major profit de l'escola.

Sigui ben vingut.

—Ha obtingut el títol de mestre elemental en la Normal de Balears, el nostre bon amic Bartomeu Pascual fill del Notari de la nostra vila D. Lluís. Rebin el nou mestre i la seva familia la nostra enhorabona.

—Poc a poc van arribant els nostres estudiants. Hem tengut la satisfacció de saludar als nostres amics Rafel Nadal de l'Escola de Veterinaria de Zaragoza i Tomàs Cano de la Facultat de Farmacia de Barcelona.

Ha sortit cap a Roma el R. P. Moger T.O.R. i sortiran amb la peregrinació que va a les festes de canonització de la Beata, el Rvt. Sr. Rector i el R. P. Ginard, superior del convent.

—Estan a punt d'acabar les obres de pavimentació de la capella del Roser i segueixen suspeses les obres en

la del Sagrat Cor de Jesús. Amb tal motiu hem sentit bastants comentaris desfavorables a una tan llarga interrupció impròpia del respecte que mereix la casa de Déu. No sabem a que es deguda la causa, però, per lo que ens agraden les coses belles, ens atrevim a demanar a qui pot fer que s'acabí, una mica d'activitat per sortir-ne d'una vegada.

—Aprofitant el bon temps, aquestes festes passades han estat en gran nombre els excursionistes que han visitat les belleses de la nostra comarca especialment les Coves d'Artà, Calarajada i S'Ermita.

—Aquestes festes de Cincogema s'han celebrat a l'Oratori de S. Salvador, solemnes Quaranta Hores en honor a la Verge. Ha predicat Mossen Pere Amorós Pvre.

—Hem rebut els darrers nombres de les importants revistes "Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana" "Vida Lleidetana", "Bolletí del Centre de Lectura de Reus", "Vida Femenina Balear" i "Revista de Menorca".

—Diumenge al capvespre estarem a punt de lamentar una desgracia. A la carretera, a les portes del Cine "Cafaverall" hi havia una partida d'infants que molestaven continuament amb els seus crits i empentas; l'empressari les arruixà i al fugir cap a la carretera un auto que passava en tonbà un amb la bona sort de no enganxar-ló. G. a. D.

—La nit del diumenge al dilluns se celebrà a l'Esglesia de Son Serra de Marina la Festa de les Espigues. Si congregaren moltíssims de feels desitjosos de tributar culte i veneració al Omnipotent. Predicà el R. P. Rafel Ginard. T. O. R.

—Fa dies que una brigada municipal està treballant en l'aixamplament del carrer de S. Salvador en el corral de ca'n Torreta.

—En Miquel Salamanca casat amb Na Margalida Guixona, ha obert una luxosa barberia en el carrer de Botovant. Li desitjam prosperitats.

—Un temps impropri del mes de juny ha dominat aquesta dezena, ha fet sol sí, però tots els dies han estat frescs i bastants humits i nuvolats, provà de fer unes brusques fins que les xalocades dels dies 6 i 7 acabaren amb una ruixada forta el diumenge al matí; dilluns sortí el dia estirat i continua avui amb un vertader tò de juny.

—La segona festa se va fer la benedicció i inauguració del alumbrat elèctric de les Coves d'Artà. La falta d'espai ens priva de fer la ressenya deguda, la qual anirà en el nombre pròxim.

—La Juventut Seràfica.

Els passats dies 8 i 9 han estat els nostres hostes un esbart de socis de la Joventut Seràfica de Ciutat amb el seu director Rvt. P. Alorda T. O. R. amb el fi de visitar les nostres belleses i extendre a la nostra vila les «Vetlades Recreatives» que en tant d'acert van organitzant els seus elements artístics.

En el Teatre Principal el diumenge representaren el drama de Calderón de la Barca, «El Alcalde de Zalamea» i el joguet còmic «El miedo ridiculo». En Francisco Massanet feu un discurs set explicant lo que son les Joventuts Seràfiques i fent vots perque prest la vejem instaurada en la nostra vila.

El bariton Miquel Fuster i el tenor Antoni Forteza cantaren afinadament escullides romançes acompanyats de piano i violí.

Dilluns, com el dia anterior el teatre se va omplir. Se representà el drama en tres actes «El Parásito de la Hacienda» original del president de la Secció Literaria En Pere Reinés; cantaren escullides romançes en Miquel Fuster, n'Antoni Forteza, En Paco Cano i en Salamanca, tots els quals foren obligats a reptir. En Felip Pons en el violí i en Josep Picó en el piano, demostraren esser uns veritaders apassionats; en Pons apesar de la seva joventut interpretà perfectísimament el Minuet de Paderewky, les Sardas de Montis i una jota difícilíssima, feu les delícies dels sentits delicats que sempre estan desitjosos de sortir de les vulgairats a que estam acostumats.

Aprenguin derrerera en Pons els aficionats de la nostra vila única manera de no deixar sentir desbarats com els que sentim amb fracuència.

En l'escena sobresurtiren en Pere Reinés n'Andreu Valls, n'Antoni Segura i en Geroni Massanet.

Per tots vagi la més coral enhorabona.

DE SON SERVERA

En el local social de "Cultura Serverense" els dies 8 i 9 de Juny, hi hagué exposició de plantes i flors totes variades de diverses castes, la qu'es molt visitada.

Matrimonis.—Jaume Pallicer Capó (a) Barral amb Na Catalina (a) Seneta; Sebastià Servera Pallicer amb Margalida Sureda (a) Corema; Juan Brunet (r) Camel lo amb Na Francisca (a) Busquera

Defuncions.—Tòfol Sureda (a) Minyó, fadrí, d'enfermedat llarga i penosa. (a. C. s.)

Corresponsal.

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Provable, és deliciosa.

GASSEUSES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER

Fàbrica i despaig:

P. DES MARXANDO. Artá

No descuideu de visitar la nostra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Se serveixen LUNCHS amb
prontitut i perfecció

GRAN COLMADO L'ESPERANÇA

P. DEL MARXANDO 3.- ARTA

JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agència entre Artá, Palma i Capdepera i heiva cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregos.

Direcció a Palma: Harina 38.
Artá: Palma n.º 3.

Automòvils de lloguer DELS GERMANS

SARD (a) Terres

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

Carré A. Blanes, n.º 41. } ARTA.

Panaderia "VICTORIA"

(ES FORN NOU

de Bartomeu Esteva

SUCCESSOR de Miquel Roca Castell

A sa botiga hi trobareu sempre: panes, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota clasa de pastisseria.

Se serveix a domicili.

Netedat, prontitut i economia

C. de Palma 3 bis. ARTA

NAUMAN

MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

Es la fábrica para dichas máquinas mas grande del continente.
(MARCA ALEMANA)

Depositario exclusivo en ARTA

CAN GANANSI

ALMACENES MATONS

- DE -

RAFAEL FELIU BLANES

C. DE JAIME II NÚM 39 A 149

Palma de Mallorca

Sastrería para Señora y Caballero
Artículos y novedades para vestir de todas clases.

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA, GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS PER POLLS, I Ponedores, INCUBADORES; ANELLES. PLANS I CONSULTES.

CONSELL - MALLORCA

AGENCIA DE ARTA A PALMA Y -- VICEVERSA DE --

ANTONI GILI (a) Comuna
SERVI I DIARI EN PRONTITUT I

ECONOMIA DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

DIRECCIO:

Palma -- Banch de S'oli, 24

Artá--Can Comuna Centro

Panaderia Moderna

DE

JUAN MATEMALES

Diariament elabora: pá, panets i pastes de totes classes.

BON SERVICI, NETEDAT I

ECONOMIA

Carré del Sol, 2.

Artá

Rafel Sastre (a) Vergé

PINTOR

Ofereix els seus servicis

Especialitat en automòvils

i carretons

reproduccions i retrats

C. de la Sombra-ARTA

FONDA
"LAS PALMERAS"
PLASSA MAJOR, 20 i 21 (PALMA)
NOVA DIRECCIÓ

A CARREC D'EN

Juan Bauzá Prou

Servici esmerat i econòmic--
Menú exquisit i abundant-- Habitacions netes i ventilades.

FABRICA DE FIDEUS
i tota classe de pastes alimentícies d'en

NICOLAU CARRIO

Carré de Palma, n.º 48

Preus sens competència

Gran GRAIX GERMANS SARD

AUTOS DE LLOGUER DISPONIBLES A TOTA HORA
C. ANTONI BLANES, 41. -- ARTA